

Nyt fra historisk Videnskab.

Med Otto Brandt, som 16. Januar 1935, kun 42 Aar gammel er afgaaet ved Døden, har Tyskland mistet en af de betydeligste Forskere indenfor den unge Historikergeneration. Samtidig er bristet et Baand mellem danske og tyske Historikere. Otto Brandt var Elev af Herman Oncken og Max Lenz, habilerede sig 1916 med et Arbejde om *England und die Napoleonische Weltpolitik 1801—03*, og blev i 1919 ansat ved Universitetet i Kiel, som han først forlod i 1928 ved Udnævnelsen til Professor i Erlangen. Otto Brandt var rigt begavet, levende og frodig, med en mærkelig menneskelig og videnskabelig Indlevnings- og Tilpasningsevne. Skønt født i Rhineggen blev han hurtig fortrolig med Hertugdømmernes Historie, knyttede Forbindelser og Venskab med danske Fagfæller, lærte Dansk og erhvervede nøje Kendskab til dansk Historie. Gennemtrængt af tysk Historieforskningens universalhistoriske Traditioner og lydhør for Samspillet mellem Aandsliv og Politik, skabte han Arbejder, hvis Emner tilhørte Hertugdømmernes Lokalhistorie, men i Behandling og Opfattelse aabnede videre Perspektiver. Svagest var vel hans Skrift om *Heinrich Rantzau und seine Relationen an die dänische Könige* (1927), fyldig og overlegen hans *Oversigt over Slesvig-Holstens Historie* (1925). Sit Navn som Historiker grundlagde han ved Bogen om *Geistesleben und Politik in Schleswig-Holstein um die Wende des 18. Jahrhunderts* (1925) og befæstede det ved Skildringen af *Caspar von Saldern und die nordeuropäische Politik im Zeitalter Katharinas II* (1932). Begge Bøger har dansk Historieforskning til Forudsætning, men udnytter nyt Materiale, er ypperlig skrevet og vidner om adskillig psykologisk Forstaaelse. Maaske kunde Otto Brandt være tilbøjelig til at trække Linjerne for haardt op, gaa for vidt i sin Stræben efter at idealisere og spænde Synsvidden til Bristepunktet. Det betyder mere, at han i væsentlig Grad og paa ejendommelig Maade har uddybet Forstaaelsen af den dansk-tyske Helstat og af Forudsætningerne for dens Op-

løsning. Forskellige Elevarbejder vidner om, at Otto Brandt ogsaa efter Forflyttelsen til Erlangen bevarede Interessen for nordisk Historie. Adskilligt har dog tydet paa, at han var ved at søge nye Opgaver for sin utrættelige Forskertrang. Ved sin Dod har han saaledes efterladt sig en næsten fuldført Skildring af Tysklands Historie 1789—1815, bestemt som Bidrag til en Haandbog i tysk Historie.

Axel Linvald.

De stadig fortsatte *Gravninger i og ved Hedeby* har, siden den sidste Meddelelse blev givet her i Tidsskriftet (10. Rk. II, 421 ff.), fremkaldt en Række nye Indlæg vedrørende Resultater, som er naaet, og Teorier, som er opstillet.

Prof. Dr. G. Schwantes har i *Die Ausgrabungen in Haithabu* (Korrespondenzblatt d. Gesamtvereins d. deutsch. Geschichts- u. Altertumsvereine 1933, 65 ff.) givet en ganske kort Oversigt over Arbejdet til og med 1932, og for de mange, som med Interesse besøger Udgravningsfeltet, har han udsendt en *Führer durch Haithabu* (Schlesw. 1932). De fleste Indlæg skyldes dog, som rimeligt er, den praktiske Leder af Gravningerne, Dr. Herbert Jankuhn. For *Die Ausgrabungen in Haithabu, 1932* med de værdifulde Fund af Hustømmer og Træinventar gjorde han foreløbig Rede i Kieler *Neueste Nachrichten* 23/11 1932, medens han i *Nachrichtenblatt f. deutsche Vorzeit VIII*, (1932), 188 meddelte *Neue Funde zur Frage des Transitverkehrs Haithabu-Hollingstedt*. Til disse mindre Notitser slutter sig mere udførlige Fremstillinger, saaledes *Die grösste germanische Handelsstadt an der Schlei* (Velhagen & Klasings Monatshefte 1934, 546 ff.), *Haithabu* (Die Heimat 1933, 81 ff.), *Die Ergebnisse der Grabungen in Haithabu* (Neue Jahrb. f. Wissenschaft u. Jugendbildung, XI (1935), 164 ff.) og den betydningsfulde, samlede Redegørelse for *Die Ausgrabungen in Haithabu 1930—1933* (Nordelbingen, IX (1933—34), 341 ff.).

Det Billede af Vikingebyen bag Halvkredsvolden, som efterhaanden træder frem for os, takket være de omfattende og omhyggelige Undersøgelser, som skyldes Prof. Schwantes' Initiativ, paakalder stadig ny Interesse for Problemer, der i lange Tider har sysselsat Forskerne — f. Eks. det Problem, der knytter sig til Dobbeltnavnet Slesvig-Hedeby.

Medens man i Almindelighed har godkendt Sophus Müllers Opfattelse: at Navnene til at begynde med betegnede to forskellige Byanlæg, Slesvig Nord for Slien og Hedeby ved Haddeby Nor, har Prof. Schwantes gjort sig til Talsmand for en anden Teori: Dobbeltnavnet har fra første Færd været anvendt om Byen bag